

Stačilo! mělo šanci stát se silou, která by obnovila tradici české národní levice – tedy hnutí, které by spojovalo důraz na suverenitu, ekonomickou demokracii a sociální spravedlnost. Místo toho však podlehl vábení oportunismu, personální prázdnotě a kulturní negaci.

Autor: Karel Alexa

*Text je reakcí na poněkud plytký, ale spíše provokativní text **Jiřího Boudníka**. Pan Boudník měl být více konkrétní než ironický. Jestli svým textem chtěl jenom vzbudit určitou pozornost, pak blahopřeji.*

Zaslechl jsem: „von ten Fiala je následek všech těch průserů a Klausových rozkrádaček, který se táhnou vod devadesátek a co dělali komunisti? Seděli ve sněmovně jak bafuňáři přes 30 let a teď budou s bývalýma liberálama dělat Ordnung?“. Říkal to přibližně 75letý senior na setkání SPD v Praze v roce 2024. Je to zajímavý postřeh, protože nám sděluje, že Fiala prostě přijít musel, a to že přišel je vina také české levice, jejíž zbytky se snaží formovat v uskupení Stačilo!.

Hnutí **Stačilo!**, které se zformovalo v reakci na hlubokou společenskou a ekonomickou krizi české společnosti původně v prostředí KSČM, ČSNS a několika liberálů (SN-SD), se na první pohled profiluje jako síla hájící národní suverenitu a sociální spravedlnost – tedy hodnoty, které by v klasickém pojetí tvořily pilíře nekosmopolitní levicové politiky. Přes deklarativní rétoriku však vykazuje řadu hlubokých ideových, strategických a personálních slabin, které zpochybňují jeho schopnost stát se nositelem autentického levicového a zároveň národně zakotveného hnutí. Cílem tohoto textu je poukázat na hlavní rozpory a limity *Stačilo!*, a to v

kontextu národně levicové tradice, která má v českém prostředí dlouhou, ale dnes opomíjenou kontinuitu – sahající od R-U monarchie, přes první republiku, státní socialismus až po národně levicovou kritiku globalizace a neoliberalismu v novém miléniu.

Jak vůbec vypadá česká společnost roku 2025? Zajímá to politiky?

Hnutí *Stačilo!* vystupuje proti liberálnímu globalismu, proti řízení státu z nadnárodních center, proti intervencionismu euroatlantických struktur a proti ekonomické i kulturní hegemonii Západu. Tato kritika by mohla tvořit určitý základ levicového národně laděného suverenistického programu, pokud by ji doprovázela pozitivní vize spravedlivější společnosti a také definování, kdo má být oním nositelem této vize a co je jejím cílem. K tomu však zatím nedochází. Nicméně si asi musíme počkat na program hnutí, tedy jestli nějaký vznikne.

Stačilo! se soustředí převážně na negaci – staví se „proti“ systému, vládě, Bruselu, neziskovým organizacím, médiím, „elitám“, Fialově drahotě apod. Zřetelně absentuje pozitivní, strukturální levicová alternativa (analýza stavu a nabídka možných řešení a jejich aktérů). Otázky jako progresivní zdanění, práva pracujících, obecní a družstevní bytová výstavba či koncepce národní ekonomiky řízené ve prospěch většiny jsou odbyty velice skromnými programovými body. Hnutí tak zůstává na půli cesty: místo nabídky nové syntézy (národní + sociální, ale i paradoxně globální, pakliže nemá v úmyslu přijmout novopravicové koncepce lokálních či regionálních identit) recykluje resentment a mobilizuje frustraci bez horizontu, což je pro získání parlamentního zastoupení krátkodobě vhodná taktika, která však vzbuzuje podezření, jak moc to *Stačilo!* s námi voliči myslí vážně (pro mě jako voliče je nepochopitelné, že zvolení zastupitelé *Stačilo!* do krajů, např. Marie Pěňčíková, Jana Turoňová, Vladimír Urbánek, Jaroslav Komínek namísto, aby vytvořili alternativní nabídku řízení svých krajů se derou na lídrovských postech do sněmovny, jako by dávali najevo, že kraj je málo pro ambiciózní, ale fakticky neznámé lidi, jejichž vyjadřovací schopnosti jsou dost strašné).

Ze socialistické pozice je zásadní kritérium právě přítomnost pozitivního projektu: silného státu, který chrání své občany před trhem i před oligarchií, rolí komunit a mediace vztahu většiny a menšin – přičemž zároveň obnovuje kulturní a ekonomickou integritu společnosti a začleňuje do národního projektu i jinak marginalizované či ostrakizované skupiny v neoliberálním režimu. *Stačilo!* však zůstává v defenzivě a vymezuje se spíše kulturně než strukturálně. Tím se vzdaluje levici i české emancipační tradici. Odpor ke „Green Dealu“ je v duchu fosilního fatalismu než v duchu kritiky zeleného kapitalismu (zelené korupci) a návrhu energetické suverenity v duchu inovací a šetrnosti.

Výrazným problémem *Stačilo!* je nedostatek personální soudržnosti a ideové integrity jeho hlavních tváří. Osobnosti jako Daniel Sterzik („Vidlák“), Jana Bobošíková či Petr Drulák jsou mediálně viditelné, ale jejich pozice se pohybují mezi antiestablishmentovým moralizováním (moralizují se obě strany navzájem a vítězí ten, kdo najde v tom druhém více fašismu a Hitlera) a oportunistickým populismem (móda aktuálních labellů – hciválek, hnusfialovej, libtard, progresivista apod.). Neexistuje zde žádná silná intelektuální opora schopná vytvořit

soudržný program a ukotvit hnutí v tradici levicového myšlení (KSČM je ideově a personálně mrtvá, ČSNS je strana několika málo jedinců a patron hnutí *Stačilo!* se přizpůsobuje ideovému nepříteli). *Stačilo!* sází na postavy z okraje veřejného života, často s vazbami na ezodezinformační prostředí, bez schopnosti artikulovat jakýkoliv hospodářský nebo sociální program. Jejich jazyk postrádá historickou kontinuitu, kulturní hloubku i znalost strukturálních problémů společnosti vč. její dynamiky. Sociální a vlastenecká politika však nemůže být jen zlobou a negací, musí umět vést společnost – a to vyžaduje vizi i kompetenci, a dokonce umění získávat domnělé protivníky (nikoliv křesťanskou pravici), kteří to myslí skutečně upřímně dobře.

Jedním z klíčových problémů *Stačilo!*, který souvisí s neschopností tohoto hnutí uchopit např. progresivistická témata pozitivně kritickým způsobem, je **ignorování generační propasti**, která v české společnosti panuje a kterou toto hnutí zcela opomíjí. Akce *Stačilo!* jsou většinou dominovány starší generací, přičemž mladší lidé se do této platformy aktivně nezapojují (až na naprosté výjimky). Zatímco mladí lidé čelí bezprecedentním hrozbám v oblasti školství, zaměstnanosti, bydlení, závislosti, psychických problémů, hnutí *Stačilo!* nezohledňuje jejich potřeby a názory. V jeho řadách převládá generační disonance, kde hlavní slovo mají osoby z generace, která zažila socialistické Československo nebo rané devadesátky, ale která nemá už přímou zkušenost s dnešními problémy, které ovlivňují mladé lidi – především ty v nižší střední třídě a na okraji společnosti.

To vede k situaci, kdy hnutí oslovuje hlavně generaci, která je stále silně vázána na nostalgii po starých modelech práce v byrokratickém socialismu nebo ostrých loktech devadesátých let, ale neřeší specifické problémy, které přináší nová doba – především technologický pokrok, digitalizaci a globální ekonomické změny – hluboké touhy mladých lidí po „spojení“, které však kýženou digitalizací a globalismem přichází ve zcela odlišné podobě a nenaplnuje onu potřebu propojení. Tato propast v komunikaci s mladšími ročníky může být pro *Stačilo!* osudová. Bez schopnosti oslovit mladší generace se totiž nikdy nevyhne stagnaci a nemůže přetvořit svou kritiku na konkrétní politický a kulturní projekt s dlouhodobou a pozitivní perspektivou.

Zákulisní vlivy: Svatopluk a metapolitika hybridního typu

Zvláštní pozornost si zaslouží role spolku **Svatopluk** a postava **Petra Druláka**, jehož vliv na formování rámce *Stačilo!* byl donedávna neoficiální, ale zásadní. Drulák, původně levicově liberální teoretik a politolog, se v posledních přibližně deseti letech přeorientoval na pozici tzv. neliberální levice – často však v nejasné syntéze s křesťanskou pravicí (s katolíky). Skrze platformy jako Svatopluk se pokouší vytvořit alternativní diskurz vůči hegemonnímu liberalismu. Jeho přístup však mnohdy sklouzává k postideologickému esencialismu, kde se levicové a pravicové prvky kombinují čistě podle strategické účelnosti (boj proti systému za každou cenu) ve jménu boje proti extremistickému středu, liberalismu či progresivismu.

Z pohledu levice je tento hybridní diskurz nebezpečný: místo sociální spravedlnosti klade důraz na civilizační boj, místo strukturálních reforem akcentuje kulturní paniku s křesťanskými moralisty. V tomto smyslu nepředstavuje Svatopluk intelektuální cestu ke

kulturně zakotvené levici, ale spíše k nové formě kulturní kontrarevoluce (což se může líbit některým klausistům, protože mají levou stranu víceméně pod kontrolou). Hnutí Stačilo! tak není nositelem národně levicového obrození, ale spíše experimentem – laboratoří hybridní metapolitiky se spoléháním se na osud malého národa žijícího z milosti velkých.

Stačilo! mělo šanci stát se silou, která by obnovila tradici české národní levice – tedy hnutí, které by spojovalo důraz na suverenitu, ekonomickou demokracii a sociální spravedlnost. Místo toho však podlehl vábení oportunismu, personální prázdnosti a kulturní negaci. **Absence pozitivního programu, slabá ideová výbava a vliv postliberálních elit vedou k tomu, že se hnutí stává spíše symptomem krize než jejím řešením.**